

MARY L. TRUMP

\*\*\*\*\*

**HET  
AMERIKAANSE  
TRAUMA**

\*\*\*\*\*

De afrekening  
met vier jaar  
Trump



ACTUEEL



## INLEIDING

De opstand van 6 januari 2021 kwam niet als een verrassing. Mijn oom Donald had twee maanden lang het zaad van misnoegen en vier jaar lang wrok en verdeeldheid gezaaid. Het was een doelbewust gepland en uitgelokt keerpunt, de zoveelste directe aanval op alles waarvan ik had gedacht dat dit land voor stond. Amerika is een land met vele tekortkomingen, een land dat nooit een democratie is geweest voor alle inwoners, alleen voor een bevoorrechte meerderheid, maar het was altijd mogelijk dat het zich zou ontwikkelen tot die volmaaktere unie waarop iedereen hoopte. Hebben de afgelopen vier jaar ons verder van dat doel verwijderd, of enkel duidelijk gemaakt dat we er nooit zo dichtbij zijn geweest als we<sup>1</sup> dachten?

---

<sup>1</sup> Een opmerking over voornaamwoorden: Als ik ‘we’ zeg, refereer ik meestal aan witte Amerikanen. Ik heb geen sympathie voor of trouw aan de rol van de witte meerderheid in onze geschiedenis, of aan de wreedheid van het witte racisme, maar het zou onoprecht zijn om te doen alsof ik niet enorm had geprofiteerd van een systeem dat witte mensen bovenaan de door ons ingestelde raciale hiërarchie heeft gehouden.

Dit land is ontstaan uit trauma's, trauma's toegebracht aan de inheemse bewoners, die met geweld van hun grond werden verdreven, trauma's opgelopen door de nakomelingen van de ontvoerde en tot slaaf gemaakte Afrikanen die waren overgebracht naar een ongastvrij, hun onbekend continent, de trauma's van de omstanders die niet tussenbeide kwamen toen ze dat konden, van degenen die machteloos stonden en zelfs van degenen die de wreedheden begingen en een systeem in stand hielden waarvan zij beter werden maar dat funest was voor heel veel anderen.

Om onze huidige situatie te begrijpen, moeten we bepalen hoe diep die eerste trauma's hebben doorgewerkt, en ook wat het domino-effect is geweest, niet alleen van het ontkennen, maar ook van het doen alsof we ze op een of andere manier te boven zijn gekomen. Dat laatste is echt niet zo; dat hebben het afgelopen jaar, de laatste vier jaar en de vele decennia daarvoor wel aangetoond.

Bij het begrip trauma stellen we ons meestal dramatische, gewelddadige, op zichzelf staande gebeurtenissen voor: een verkrachting, een auto-ongeluk of een mortierontploffing. Maar een trauma kan ook stil, traag en geleidelijk ontstaan, als een zenuwslpend drama van onveranderlijkheid en uitzichtloosheid, van ondraaglijk isolement en eenzaamheid, van hulpeloosheid. We merken vaak niet op dat we getraumatiseerd worden terwijl het toch gebeurt.

Toen ik in oktober 2020 begon met het schrijven van dit boek, verdiepte ik me vooral in de historische trends die er samen voor hebben gezorgd dat we hulpeloos zijn achtergebleven na COVID-19, de economische crisis die ermee

samenhang en de dreigende crisis in de geestelijke gezondheid. In New York, mijn woonplaats, zaten we al sinds maart in een strenge lockdown. In de herfst waren de cijfers verbeterd, maar omdat er niets was geleerd van wat we hadden meegemaakt, namen de covidgevallen in de rest van het land dramatisch toe.

Ik vroeg me af hoe het zou zijn om weer tevoorschijn te komen in een wereld die was veranderd na maanden van afscheiding, quarantaine en verdeeldheid. Hoe zouden de langetermijneffecten van isolement, nietsdoen, economische onzekerheid, verveling, doodsangst en de stress die daardoor was ontstaan zich manifesteren? Welke vorm zou het trauma aannemen, het trauma van niet weten of je drager was van een virus dat dodelijk voor jezelf en je dierbaren kon zijn, het gevoel dat je elke keer dat je de deur uitging je leven in de waagschaal stelde, het niet weten wanneer het zou eindigen, de simpelste dingen die ingewikkeld werden door de angst, het voortdurend inzitten over je kinderen? Welke invloed zou het trauma hebben op mensen die essentieel werk deden, zoals vakkenvullen, bestellingen afleveren, op een covidafdeling werken, mensen die maar heel weinig konden doen om niet met het virus in aanraking te komen? En voeg bij die druk nog het verraad van onze overheid, die niet de minste bereidheid toonde om ons door deze ongekende verschrikking heen te helpen, die zelfs in de hand werkte en toeliet dat de situatie verergerde.

Toen de presidentsverkiezingen in november naderden, werd de toestand nog veel gecompliceerder. De covidperiode had al een verwoestende uitwerking gehad, maar op

een of andere manier was de verkiezingstijd nog erger. Het is één ding niet te weten wanneer iets afgelopen zal zijn, maar heel iets anders te weten wanneer iets zal eindigen zonder te begrijpen hoe. Voor mij waren de verkiezingen van 3 november als een massieve muur van obsidiaan die alle licht verduisterde en waarachter ik me niets kon voorstellen. Erna kwamen vier bange dagen waarin we de uitslag nog niet kenden en die Donald de kans gaven om een overwinning op te eisen die hij niet had behaald en door te gaan met het plan dat hij maanden tevoren in gang had gezet, om het vertrouwen in de einduitslag als Joe Biden zou winnen te ondermijnen. Na 7 november, toen het erop begon te lijken dat we de kogel die dodelijk zou zijn voor dit land hadden ontweken, werd de situatie nog gevaarlijker, niet omdat Donald de Grote Leugen bleef vertellen, maar omdat leden van de Republikeinse Partij bleven zwijgen, in plaats van hem de mond te snoeren door de overwinning van Biden en Harris te erkennen, zich excuseerden voor hun aarzeling om het toe te geven, of, het ergst van al, de Grote Leugen herhaalden en Donalds pogingen om de nieuwe regering te ondermijnen steunden met meer dan zestig rechtszaken, die hij op één na allemaal verloor of door de rechtbank onontvankelijk werden verklaard.

Hij bleef verkiezingsbijeenkomsten houden, waarbij COVID-19 met dezelfde achteloosheid werd verspreid als zijn leugens.

Hij bleef desinformatie verspreiden op Twitter, met het tweeledige doel om de aandacht af te leiden van zijn ontegenzeggelijke verlies (hoewel hij meer stemmen had gekregen

dan welke andere president in de geschiedenis ook, Joe Biden had minstens 7 miljoen stemmen meer) en zijn kiezers boos, opgehitst en gekrenkt te houden.

Te veel mensen wilden Donald geloven. Te veel mensen waren gevoelig voor zijn vermogen om namens hen gekrenkt te lijken. Te veel mensen hadden gewild dat hij zou winnen. 74 miljoen mensen, zelfs, ondanks, of juist vanwege de vier jaar van incompetentie, wreedheid, misdadigheid, zwendelarij, ongrondwettig gedrag, verraad, landverraad en, het monsterlijkst van al, het feit dat bijna 300.000 Amerikanen waren overleden als direct gevolg van Donalds opzettelijk boosaardige verzuim om op te treden. Als hij er niet was geweest zouden we nooit zo verdeeld zijn geraakt. Als hij er niet was geweest zou een simpele levensreddende handeling als het dragen van een mondkapje niet gepolitiiseerd zijn. Als hij er niet was geweest zouden er niet maandenlang elke dag zo veel mensen zijn overleden in dit land.

Wanneer we allemaal gelijktijdig maar van elkaar afgezonderd lijden onder versies van hetzelfde trauma, wat kan er dan gedeeld worden? Verraad door de overheid en mensen in onze gemeenschap verwoest het veiligheidsgevoel. Getraumatiseerd zijn is geïnitieerd worden in een wereld zonder vertrouwen. Het is alle duisternis van de wereld op je schouders krijgen en beroofd worden van het vele licht dat er ook is.

Een trauma kan gecompliceerd worden wanneer meerdere traumatische gebeurtenissen zich voordoen binnen hetzelfde tijdsbestek. Je zou bijvoorbeeld denken dat een

verpleegkundige op een covidafdeling alleen het trauma van het verpleegkundige zijn op zo'n afdeling hoeft te verwerken. Maar haar trauma wordt gecompliceerd wanneer de zogenaamde leider van de vrije wereld de zorgverleners in de frontlinie ervan beschuldigt persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM) te stelen en vervolgens zegt dat het hun schuld is dat er een PBM-tekort is. En dan wordt het nog erger, doordat de patiënten die voor haar ogen aan COVID-19 overlijden haar ervan beschuldigen dat ze tegen hen heeft gelogen, omdat ze, ook al berooft de ziekte hen van hun laatste adem, menen dat COVID niet echt bestaat. En ten slotte ondermijnt haar trauma haar hele professionele identiteit, wanneer collega-verpleegkundigen, hoewel ze van dichtbij hebben gezien welke verwoestingen COVID in het menselijk lichaam kan aanrichten, het vaccin weigeren omdat ze geconditioneerd zijn om de overheid te wantrouwen.

Het collectieve persoonlijke trauma van het land op de knieën te hebben zien dwingen door de minderwaardigste persoon die ik me kan voorstellen, en de zekerheid dat het maar een haartje had gescheeld of we hadden alles, en vooral ook onze democratie verloren, deden me beseffen dat dit boek niet enkel over het door de overlappende crises van COVID veroorzaakte trauma moest gaan, maar ook over het door de politieke crisis veroorzaakte trauma dat de kwetsbaarheid van onze democratie heeft onthuld.

Ik heb mensen horen zeggen: 'Dit zijn wij niet meer', maar op het ogenblik zijn we het wel. Dankzij een gedateerde en per definitie vooringenomen politieke structuur, zoals geïllustreerd door het verwarrende systeem van kiescolleges,

waardoor de verliezende Republikeinse presidentskandidaat al diverse malen het ambt werd toegekend, en een verdeelde Senaat, waarin de ene 'helft' van de leden 41 miljoen burgers minder vertegenwoordigt dan de andere, zijn we een land waarin een kwaadwillende minderheid een buitenproportionele invloed heeft en de meerderheid, die ondervertegenwoordigd en tot de rol van toeschouwer veroordeeld is, zich diep gekwetst voelt maar zich stilhoudt. We zullen nog heel lang nodig hebben om de gevolgen van de regering-Trump, de pandemie en vooral de opstand van 6 januari te verwerken, evenals het feit dat 74 miljoen mensen nog vier jaar meer wilden van wat ze dachten in de laatste vier jaar gekregen te hebben.

Misschien was er iemand als Donald voor nodig om ons de spiegel voor te houden waarin we onszelf nu eindelijk kunnen zien, maar dat iemand als hij president zou worden zat er al decennialang in. Hij is het symptoom van een ziekte waardoor het staatslichaam van dit land al bij het ontstaan was besmet, en die, omdat wij die niet hebben uitgeroeid, laat staan erkend, is uitgezaaid en zijn aanhangers en de rest van ons heeft aangetast op een manier die wellicht nog heel lange tijd een raadsel voor ons zal zijn. Van toenemende haat en woede enerzijds tot toenemende hulpeloosheid, stress en wanhoop anderzijds, gaan we een donkere periode in de geschiedenis van ons land tegemoet.

Als we onze individuele ervaringen, ons isolement en onze angsten bezien, en die extrapoleren tot onze ervaringen als samenleving – van onze desintegratie, het dagelijkse geweld, ons verlies van macht en invloed in de wereld



– kunnen we tot het inzicht komen dat de stortvloed van grotendeels vermijdbare inbreuken op onze soevereiniteit, onze menselijkheid en ons rechtvaardigheidsgevoel ons in de loop der jaren niet alleen onvoorbereid op een van de dieptepunten in onze geschiedenis, maar ook buitengewoon kwetsbaar, zowel in emotioneel als psychisch opzicht, heeft achtergelaten.

Ik zeg dit niet alleen als iemand die vanuit klinisch perspectief begrijpt hoe verwoestend een onverwerkt trauma voor de psyche kan zijn, maar ook als patiënt. Op de grauwe ochtend na de verkiezingsnacht van 2016 schreef ik de volgende woorden op: ‘vernederd, verzwakt, verlaagd’. Maandenlang maakte ik afwisselend toestanden van dissociatie, woede en verbijstering door. Een- of tweemaal per dag trof de realiteit dat de zogenoemde leider van de vrije wereld mijn oom was me als een klap op de maag. Ik bleef maar nadenken over de drie woorden die ik had opgeschreven en dat Amerika voorgoed bezoedeld zou zijn door wat het had gedaan.

Toen ik in april 2017 met tegenzin een uitnodiging aannam voor het verjaardagsfeest van mijn tantes Maryanne en Elizabeth in het Witte Huis was ik psychisch in de slechtste conditie van mijn leven.

Een paar maanden later besloot ik een tijdje weg te gaan uit mijn huis in New York en naar een onder andere in PTSD gespecialiseerd behandelingscentrum in de woestijn te vertrekken. Ik zou er wekenlang verblijven, oude wonden van tientallen jaren geleden blootleggen en erachter proberen te komen waarom ik zo van streek was omdat mijn oom Do-

nald zijn intrek in het Witte Huis had genomen.

Niemand gebruikte achternamen in het behandelingscentrum, omdat veel van mijn medepatiënten er vanwege middelenmisbruik waren opgenomen. Desondanks moest ik er niet aan denken dat iemand te weten zou komen wie ik was, of, relevanter, wie mijn oom was. Al lang voordat mijn oom de politiek in was gegaan, zei ik nooit tegen iemand uit welke familie ik kwam. De allereerste keer dat iemand me vroeg: 'Ben je familie?' was toen ik een vliegticket betaalde. 'Nee,' zei ik. De man achter de balie zei in alle ernst: 'Natuurlijk. Als je het wel was, zou je je eigen vliegtuig hebben.' Die veronderstelling stond zo ver van de werkelijkheid van mijn leven af dat ik, wanneer me de onvermijdelijke vraag werd gesteld wanneer ik met mijn creditcard betaalde, altijd 'nee' bleef zeggen. Het antwoord was meestal een variant op: 'Dan zou je vast graag willen dat het wel zo was.'

De eerste dagen in die woestijn in Arizona was ik onbeschrijflijk boos, en ik droeg mijn woede als een schild met me mee. Buiten de groeps- en individuele therapie sprak ik de eerste vijf dagen van mijn verblijf met niemand. Ik belde elke dag mijn dochter om te horen hoe het met haar was, maar wat er in de rest van de wereld gebeurde liet me koud. Er was niemand anders die ik hoefde te spreken, geen nieuws dat ik hoefde te horen.

In de woestijn probeerde ik mijn trauma in kaart te brengen. Ik was een povere cartograaf en raakte dikwijls de weg kwijt, omdat mijn wanhopige behoefte om datgene te vermijden wat me kon helpen tot mezelf te komen me dwong tot het maken van omwegen. Maar de enige manier om het

trauma te verwerken was de confrontatie ermee aan te gaan, en dus deed ik dat tijdens die weken in de woestijn.

Toen mijn verblijf ten einde was, boekte ik een vlucht om vijf uur 's ochtends, en de nacht voordat ik zou vertrekken, logeerde ik in een hotel bij de luchthaven. Toen ik om half vier de lobby binnenstapte om de shuttlebus naar het vliegveld te nemen, zag ik hoog aan de muur vijf tv's naast elkaar. Ze stonden elk op een andere zender, maar op alle schermen was Donald te zien.

Wat Donald was voor mij, was hij ook voor zijn land: wat therapeuten een 'zich voordoend probleem' noemen. Hij mocht dan mijn PTSS getriggerd hebben, maar mijn oorspronkelijke trauma was veroorzaakt door iets wat me heel lang geleden was overkomen, toen ik nog piepklein was, aan het begin van mijn leven. Posttraumatische wonden verdwijnen niet, hoewel ze begraven kunnen worden. Maar hoe diep ze ook verborgen zijn, ze komen altijd weer een keer boven, overrompelen ons en dwingen ons uiteindelijk de confrontatie ermee aan te gaan of onze schop tevorschijn te halen om ze weer onder de grond te stoppen.

Wat heeft de fall-out van het rampjaar 2020 te maken met het oorspronkelijke verhaal van dit land? Alles, zou ik zeggen. In dit boek ga ik het hebben over het spoor van strafeloosheid, stilzwijgen en medeplichtigheid dat zich door elke generatie van onze geschiedenis slingert, van de economische, sociale en morele excuses voor de slavernij en de genocide op de inheemse Amerikanen tot het falen van de Reconstruction na de Burgeroorlog, het verschrikkelijke

juridische, quasi-juridische en buiten-juridische moeras waarin de Jim Crow-wetten zich konden verbreiden, naast de culturele verwachtingen en het verdwijnen van de orale geschiedschrijving na de beide wereldoorlogen en de pandemie van 1918. Het verhaal van ons land is doorspekt met nooit opgeloste tegenstrijdigheden, in stand gehouden hypocrisie en misdaden tegen de menselijkheid die in ons verhaal van democratie besloten liggen.

Al deze dingen houden verband met elkaar: onze tragische beginperiode, het daaropvolgende transgenerationale trauma dat de verpletterde inheemse Amerikanen en tot slaaf gemaakte Afrikaanse bevolkingsgroepen werd toegebracht; de neiging van de witte meerderheid om groepen die ze als anders ervaren uit te sluiten van de bescherming die de civiele samenleving biedt; de groei en heropleving van het witte racisme; de volharding waarmee onze samenleving de mensen die hebben geleden onder onze wreedheid, onverschilligheid en onbekwaamheid het zwijgen oplegt; de economische en rassenongelijkheid, die sinds 2016 alleen maar groter zijn geworden; onze afwaardering van het menselijk leven; de toegenomen beleidsmaatregelen tegen zwarten zoals stemonderdrukking, kiesdistrictmanipulatie en heropleving van lynchpartijen. We zijn een land dat vastzit aan de culturele verplichting om door te gaan na oorlogsleed, massale sterfte, ziekte en door de overheid gesanctioneerde wreedheden in naam van 'vrede', 'helen' of 'terug naar normaal', terwijl we eigenlijk alleen de ongecontroleerde straffeloosheid van de machthebbers om steeds maar weer leed te veroorzaken proberen te behouden.

Ons huidige trauma is de culminatie van onze geschiedenis, het logische gevolg van de verhalen die we onszelf vertellen, de ficties die we omarmen en de leugens die we in stand houden. Trauma's vormen ons op manieren waarvan we ons niet bewust zijn, en dat zal altijd zo blijven, tenzij we wat ons is overkomen en wat we anderen hebben aangedaan onder ogen zien. Zonder dat perspectief in te nemen, kunnen we nooit volledig begrijpen wat er is gebeurd. Mijn doel is niet alleen te definiëren wat traumatisering vandaag de dag voor ons betekent, maar ook trachten te begrijpen hoe traumatisering van de ene generatie op de andere blijft bestaan en naar een betere toekomst op zoek te gaan. Ons land staat in brand, letterlijk en figuurlijk, wordt verwoest door vlammen, ziekten en maatschappelijke onrust, aangejaagd door de moedwillige onverschilligheid van een significante minderheid. Het gevaar is geweken, maar nog niet weg. De vlammen wachten om weer op te laaien.